

2 7 . 0 3 . 2 0 1 9

Laste väärkohtlemise ennetamine

Lastega töötamise piirang

Ennetamine

§ 6. Ennetamine

(1) Lapse õiguste ja heaolu tagamiseks tuleb ennetada lapse heaolu ja arengut ohustavaid riske. Ennetamine hõlmab last ohustavate olukordade ja sündmuste võimalikult varast märkamist ja neile reageerimist, sealhulgas lapse arengu- ja käitumisprobleemide, kasvukeskkonnas esinevate probleemide ja väärkohtlemise tuvastamist ning lapse heaolu ja arengut soodustavate kaitsetegurite suurendamist.

(2) Riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutused peavad vastavalt võimalustele arendama välja meetmed lapse abivajaduse ennetamiseks ning olemasolevate probleemide vähendamiseks. Meetmed peavad lähtuma lapse vajadustest, toetama lapse ja teda kasvatavate isikute suhteid ja sotsiaalset toimetulekut ning olema kättesaadavad, õigeaegsed, tulemuslikud ja pikaajalise positiivse mõjuga. (Lastekaitseseadus)

+ **32%**

16-19aastased

On kogenud oma elu jooksul vähemalt ühte väärkohtlemisena käsitletud tegu väljaspool interneti keskkonda. 30% noortest on kogenud vähemalt ühte seksuaalse ahistamise juhtumit, peamiselt käperdamist (25%) ja alasti eksponeerimist (11%).

+ **Iga 10.**
kogenud
seksuaalvägivalda

5% on sunnitud olema seksuaalvahekorras.

+ **Iga 6.**
ohver

oli juhtumi ajal noorem kui 14-aastane.

SEKSUAALSE VÄÄRKOHTLEMISE LEVIK

16-19-AASTASTE NOORTE SEAS

WWW.KRIMINAALPOLIITIKA.EE/LASTEUURING

Lastevastased seksuaalkuriteod (registreeritud kuriteod 2018)

2018. aastal registreeriti 505 alaealise kannatanuga kontaktset ja mittekontaktset seksuaalkuritegu, sh 137 vägistamisjuhtumit lapse suhtes. Kokku registreeriti seksuaalkuritegusid 580.

222 kontaktset seksuaalkuritegu, kus kannatanuks laps. Noorim kannatanu alla 1-aastane.

<https://www.kriminaalpoliitika.ee/et/8-seksuaalkuriteod>

+ Millest lähtuda ennetus- töös?

Erinevad regulatsioonid, juhised, tavad, normid

- Lastekaitseseadus (2016) (nt abivajav, hädaohus laps, lastega töötamise piirang jm)
- Eesti Spordipoliitika põhialused aastani 2030 (nt "Lastele ja noortele tagatakse sportimiseks eakohased ning turvalised olud.")
- EOK treenerite eetikakoodeks (nt "Treener peab austama kõigi treenitavate eneseväärikust, tunnustama igaühe panust ning õigust olla sõnaliselt, füüsiliselt ja seksuaalselt ahistamata ning ära kasutamata.")
- Rahvusvaheliste organisatsioonide väärtused, reeglid.
- Alaliidu, klubi visioon, missioon, põhikiri, väärtused, käitumisjuhised jne.

+ Lastega töötamise piirang I

Lastekaitseadus

§ 20. Lastekaitsetöötajana ja lapsega töötava isikuna töötamise piirangud

(1) Lastekaitsetöötajana ja lapsega töötava isikuna ei tohi tegutseda isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku §-des 113, 114, 116, 133–133/3, 141–145/1, 175, 175/1 või 178–179 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud või mille karistusandmed on karistusregistrist kustutatud ja kantud karistusregistri arhiivi.

(1/1) (....)

(2) Lastekaitsetöötajana ja lapsega töötava isikuna ei tohi tegutseda isik, keda on karistatud või kellele on kohaldatud sundravi karistusseadustiku §-des 118, 121, 122, § 134 lõike 2 punktis 2, § 135 lõikes 2, § 136 lõikes 2, § 138/1 lõike 2 punktis 2, § 140 lõikes 2 või §-des 172–174, 180, 182, 1821, 185, 187 või § 200 lõike 2 punktis 4 või 5 sätestatud kuriteo eest, mille karistusandmed ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

(3) Kui lastega töötamiseks käesoleva seaduse § 18 lõike 2 tähenduses on vajalik tegevusluba, on selle andmiseks õigustatud isik kohustatud jälgima käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud piirangutest kinnipidamist.

+ Lastega töötamise piirang II

Eluaegne keeld - k.a arhiveeritud karistused:

- § 113. Tapmine
- § 114. Mõrv
- § 116. Lapse tapmine
- § 133. Inimkaubandus
- § 133/1. Inimkaubanduse toetamine
- § 133/2. Prostitutsioonile kaasaaitamine
- § 133/3. Kupeldamine
- § 141. Vägistamine
- § 142. Sugulise kire vägivaldne rahuldamine
- § 143. Suguühetele või muule sugulise iseloomuga teole sundimine
- § 143/1. Sugulise kire rahuldamisele sundimine
- § 143/2. Suguühe või muu sugulise iseloomuga tegu mõjuvõimu kasutades
- § 144. Suguühe järeltulijaga
- § 145. Suguühe või muu sugulise iseloomuga tegu lapseealisega
- § 145/1. Alaealiselt seksi ostmine
- § 175. Inimkaubandus alaealise ärakasutamise eesmärgil
- § 175/1. Lapspornoole juurdepääsu taotlemine ja selle jälgimine
- § 178. Lapsporno valmistamine ja selle võimaldamine
- § 178/1. Seksuaalse eesmärgiga kokkulepe lapseealisega kohtumiseks
- § 179. Lapseealise seksuaalne ahvatlemine

+ Lastega töötamise piirang III

Ajutine keeld - v.a arhiveeritud karistused:

- § 118. Raske tervisekahjustuse tekitamine
- § 121. Kehaline väärkohtlemine
- § 122. Piinamine
- § 134. Isikuvabadust piiravasse riiki toimetamine*
- § 135. Pantvangi võtmine*
- § 136. Vabaduse võtmine seadusliku aluseta*
- § 138/1. Doonorlusele sundimine*
- § 140. Doonorlusele kallutamine*
- § 172. Võõra lapse hõivamine
- § 173. Lapse müümine ja ostmine
- § 174. Perekondliku kuuluvuse muutmine
- § 180. Alaealisele julmuse eksponeerimine
- § 182. Alaealise kallutamine alkoholi tarvitamisele
- § 182/1. Alaealisele alkoholi müümine ja ostmine
- § 185. Narkootilise ja psühhotroopse aine edasiandmine nooremale kui kaheksateistaastasele isikule
- § 187. Alaealise kallutamine narkootilise ja psühhotroopse aine ja muu uimastava toimega aine ebaseaduslikule tarvitamisele
- § 200. Röövimine
- 4) see on toime pandud isiku poolt, kes on varem toime pannud röövimise või tapmise seoses röövimisega või muul omakasu motiivil või väljapressimise;
- 5) see on toime pandud raske tervisekahjustuse tekitamisega;
- * alla 18aastase suhtes

+ Lastega töötav isik

Lastekaitseadus

§ 18. Lastekaitsetöötaja ja lastega töötav isik

Lastekaitseaduse § 18. (2) alusel loetakse „Lapsega töötavaks isikuks“:

töös või kutsetegevuses lapsega vahetult kokku puutuvat isikut, samuti vabatahtlikus tegevuses, asendusteenistuses teenides, tööturuteenustel osaledes või praktikandina lapsega vahetult kokku puutuvat isikut.

Mida peab tegema tööandia?

- Veenduma, et inimest, keda soovitakse tööle võtta, ei ole eelnimetatud kuritegude eest karistatud või sundravile määratud.
- Kontrollima samal alusel ka neid töötajaid, kes on tööle asunud enne piirangu kehtestamist, s.t enne 2007. aastat.
- Kontrollima pisteliselt kõiki töötajaid veendumaks, et neid ei ole karistatud töötamise vältel.

Mis juhtub, kui tööandja jätab kohustuse täitmata?

- Kui lasteasutus eirab töötajatele seatud piirangut või ei tuvasta seda, karistatakse asutust rahatrahviga (karistusseadustiku § 179/1).
- Järeelvalve: Sotsiaalkindlustusamet

Mida teha, kui päringu vastus on positiivne?

- Tööandja/lasteasutuse vastutus, et isik ei pääseks ebaseadlikult töötama lastega.
- Ajutine vs alaline keeld lastega töötada
- Kokkupuude lastega? (välistatud?)
- Stigmatiseerimine
- Informeerimisel viide üldisele keelule lastega töötada (nt „Treener X ei anna lastele tunde ega osale laste treeningutel tulenevalt seaduses sätestatud nõuetele mittevastavusest /Isik X ei tohi ajutiselt/alaliselt töötada lastega lastekaitseseaduse § 20-st lähtuvalt.“)

Aitäh!

KASULIKUD VIITED

WWW.KARISTUSREGISTER.EE, INFO@KARISTUSREGISTER.EE
LASTEKAITSESEADUS
116 111 - LASTEABI.EE
WWW.KRIMINAALPOLIITIKA.EE